

572.923

M333 l

# LETTRES

DE

FEU M. JOS. MARCOUX,

MISSIONNAIRE DU SAULT,

AUX

CHEFS IROQUOIS

DU

LAC DES DEUX MONTAGNES.

1848-49.

NENE TESAKOIAMONNIHNE NE RATIKOSANENSKSE  
KANESATAKEHRONON NE THARONHIAKANERE-  
KENHA KAHNASAKEHRONON RONSANIKENHA.

"Shetenr, SeSenniio, shetenr sheien okon,  
Tosa iahte kakonte askSanak8ase."

**Tiohtiake :**

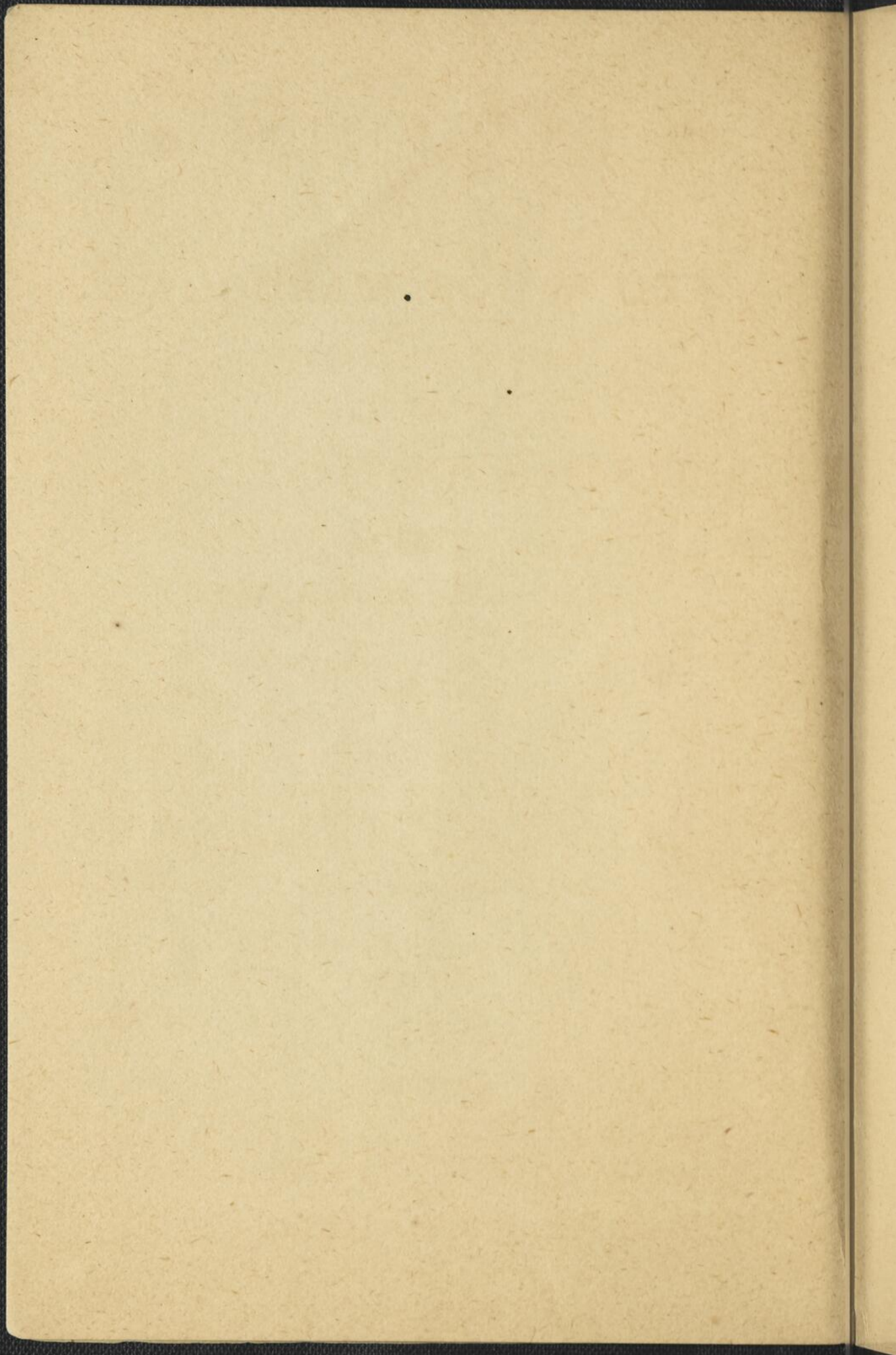
TEHORISTORARAKON JOHN LOVELL.

1869.

P572.923

M333l





# LETTRES

DE

FEU M. JOS. MARCOUX,

MISSIONNAIRE DU SAULT,

AUX

CHEFS IROQUOIS

DU

LAC DES DEUX MONTAGNES.

1848-49.

NENE TESAKOIATONNIHNE NE RATIKOSANENSKSE  
KANESATAKEHRONON NE THARONHIAKANERE-  
KENHA KAHNASAKEHRONON RONSANIKENHA.

“Shetenr, Se8enniio, shetehi shieiel oxon,  
Tosa lahite kakonte ask8arak8ase.”

Tiohtiake :

TEHORISTORARAKON JOHN LOVELL.

1869.

PM  
609  
M3 [S]

BRITISH MUSEUM  
LONDON

B. Q. R.  
NO. 1228

# LETTRES.

---

## PREMIERE LETTRE.

---

### RATIKOSANENS KANESATAKE.

KAHNASAKE, 6 *Août* 1848.

KSAIEN OKONHA,

Ksennitentase aeseſatahonsatate tsinahoten enkiron, nok seſerhek: iahtasonkſanikonrhaten.

Nene ietsinikonhratas niateionkſetake, iah othenon teiontsterista naeseſannhike, naeseſatataronni oni; iahta tehonaterientare ſeſatonnhetston; kaſennii othenon ahontſennonniate ne rononha, iaſeronhatien niſe aeseſatkaronni. Oriſiio, kſaien okonha, tokat aietsiion nonſeronnitakon aeſſatien-tahninonniſeſe, ioſnore akſekon aonſahatihneka-katake; ſenſa kati iaonſahotitentaeſeron, ſenſa ahontkaronniſanion, ſenſa ahonſanikonhrakſatanion ne Raſennii, ſenſa aonſakanataksate. Ionſeſen nonga tſi iah othenon teſeſariſaien nonſeronnitakon; ſkennen tiſeſanakerere; ſatonkſiio naeſeſariſii-ostonhake naeſeſenheiontiione neneſatonnhokten. ſeſatatitenr kati, kſaien okonha; toſa ſeſatateſenniiost, ſeſerhek: tihaeſeton ne Raſennii, iahte ſonkionſenſiaſi ne kento, iah kati teſonkſaſi nii aontaiakſennonton, teſanikonhriak kati.

Ne kati sesehiarak tiotkon tsi rasen ne Rasenniio, *tosa satatesenniost*. Iah kati sahi tasakorisasase ne iontatesenniosta; iah kati taiontste ne iakotatesennioston, iahtaonsaiakotehiaronhase. Seseaterientare oni, ksaïen okonha, tsi iahte kaianerenseraïen nonsentsiake naiakorisasase ne iakotatesennioston; iakoïenas sahi ne kaianerensera, iakonnhotons oni nehniakoïeren, nok tikate oni iakohresatha. Ok kati tikasenniio, ne kaneka ne ronkse enhatientahninon nonseronnitakon, niahte hongasi nethonahiere, ahongaiena, ahongsannhoton oni. Ne katiken aierako ne ionttokha? Enskat ethonihotiïeren ne ietsiïasterista, ne ok ne ronneron aiakotokense, tosa aiontennosente tsi tokenske raonasenk, tsi tokenske rotikseniatseraïen nethonahatiïere; iah nennee etho tehotirihoten nasakotikenrenseronni; tokat ahatinonseke nasakotikenrenseronni, toha sahi kanataksekon asakotinnhotonke, iasetosanen asakotikaronni.

Ionehraksat oni, ksaïen okonha, tsi arekho taesebanikonhraïentane tsi iah etho tehotirihoten ne ietsirihonniennis naietsikenrenseronni; ionehraksat tsi iahtesesattokas tsini sakotitenranions tiotkon niatesenniserake; ok se tahonnonton nahonnehre tosa onka tsiakitenr, akaonhaa iontatiatakenna; iah kati sahi tesesakahriïo akša. Tsi sakaonsentsiasi nonontiïo kosa, iahte sakonnaon nahoten asakotitenrheke, iah oni te sakonnaon, asakotiraksenniheke kanon naïeienthotake; tsini thotirisaïeri rati-nonnes n'asakotiraksenniheke, nok tiotkon rononha raonasenk nonsentsia; nok oni tokat akte aonsaïente nonkse onse, tiotkon ki rononha raonasenk; ethone onseronni asakotiteron, iasetosanen nennee

ahontsennonniate. Nok iahta tehonaton8entsioni nahontsennonniate ne rononha tsi sesenteron; ne tehonaton8entsioni nise aesesatsennonniate, aese-saiohteke, aeseaienthoseke; eh naontase skennen aetsionnhekon, naietsiienasase oni tsinahatik8eni. Ok eken kati tatsisesanonseratonseke tiotkon ne Rasenniio, kanaktiio hetsisesanaktarak8enni nonsentsiake. Iah othenon te sesakariaks tsi ratiteron ne ietsirionniennis, iah oni nononsatokenlike, iaseto8anen se satekenat ne tsioserat ne satek8isas nononsatokenlike; iah oni nohaha tsesatsterista; ne ok ieken ne ise aese8atatiatakennhaseke. To onte nationtsennonni ne kenraken niienhnoten, iakotentions nonsentsiake, netho nasakotitenre tsini ietsitenron nise?

Segatsennonniatskonhak nisa, ksaien okonha, tosa sesakenronnianion tsini ietsitenranion. Kane-khere tehoiatoreton nonontiiokosa tsinihoieren tsi sakogi ne ratitsihenstatsi nonsentsia, iahte sakogi nonkse onse; iah kinaa tehonnhaon ne Rasenniio nasakaon nonkse onse. Onka kati nonsa aiek8eni noia nonsaieiere? Ak8a iah onka; iah oni ne kora nak8a rakoratserak8eniio, aseken kaianerensera iotonhon ne iakaon8entsiaien; iahte hok8eniatseraien ne rakoratserak8eniio nasakaon8entsiak8a ne iakoiatonseraien. Ieseiente ki naa ne ietsinikon-rhatennis, iontons, rotiiatonseraientak8e naonnise, nok sakotik8en. Tosa sesatontat netho ni kano-sentoten; katiken kaneka tekeni takaiatonseraientake, noia naiako8enhake, tokat aeseaientak8e nise iahtahatiientake ne rononha; nok tsi rotiiien ne rononha, iah kati taonton naesesaientak8e nise; aon-

takaientakake sekon tokat korahne, tokat onontioke ne kaiatakseñnio, ne katke aeseaientakake tsinahe ne tekananetakseñ; nok iakoiohaon kati. Rotennhaon sahi ne kora aiakesake naeseaientakake, ne ok rotseñrion tsi rononha raonaseñk ne ratitsihenstatsi; iahte iakotsenrion nonkse onse aiakoseñhake, iahe, ksaien okonha, te iaksanensksas ne iaksatsihenstatsi, ii sahi ksarionniennis ne tosa aienensko, tennon ken ii aiaksanensko! Katke aontaionksariasase ne kaianerensera netho n'aiaksaiatoteñhake, iahe se oni nii tesonksannhaon ne Rasennio naiaksanensko; ii sahi senha iaksatkaronni; ii senha iahta tasonksarhoton ne Rasennio, ken oni niiorisa aiaksanensko. Sesaseiennatsanit kati tsi takseñnis: ratinensksas ne ratitsihenstatsi. Ok kati tiiorisakon ionksatesenteton natongesentsera okon, tenhnon ken aiaksanensksaseke? Aesesakseñi katiken nise ethonasesaiere? Tokat aesesakseñi, iahe ki nii taiaksakseñi; iaksanonseñs nii nasonksentenre ne Rasennio; ne sahi aorisã ionksatathonkariakon nasaksatoratseñonkse, naiakinikonhraksarisi, tosa aieiataton nonsentsiake.

Sesatkatho kati tsini ionksaierenhatie, nok se-sathontat tsini ksaierases tiotkon, ne ok iaksatonrietha naesesatsennonni; iaseronhatien tsi iahte iaksakseñies naontaksanikonhraieritseke; ii ki teiakgaiatoretha ne tosa aesesatkaronni; iahte iaksehre iahe ken Rasennio te sonksanikonhrataas tsini iaksaierha, aseken tiotkon saksarisaiennis nahoten sesarisaien nok oni nii nahoten ionksarisaien; Tsi kati nenhaiere tsi ensonksanikonhrata, etho ne-niaksaiere; tiotkon kati aesesatsennonniake, aese-serheke tosa iaksatatesenniiost.

Ak8ah sesanikonhrarak, ksaien okonha, tiotkon eniontkaronni ne ron8akenrenseronnis Rasenniio ro8ennenhase, aseken enhorisasase ne Rasenniio ne ronnhas. Tsinahe tsi karisate ne karisiioston, ethotsiiot; iah oni nii te saksanekennis ne Rasenniio nasakohresate ne ionkikenrenseronnis; ok eken nii teionksatongsentsioni tosa asakohresate; nok iotkate iahtasonksasennarak8e neh nahoten, ok eken senha ok asakohresate. Tokat iah he tense-saierane tsini sksarharatstenni, on8a tsiok sahi enhonaksen ne kora, ensakosirak8a; iah oni nonk8e tahongsannhane tsi etho nenhaiere; Rasenniio enhonnhane; raoksire kati ne Rasenniio n'etho-naia8en.

Sase8atatresat, ksaienokonha; shetsise8atatresaten netsise8ahniha,\* se8erhek : sonksanoronk8a; skennen kati taontatsise8anikonhraienheke; sahonnise si honikonhraksens ise se8ari8a; iorisentaon tsi enthonnhe ne Rasenniio; tokat aonksatkaton naietsinikonrhatenniheke ne ietsirionniennis, iahtakerisasase, ak8ah taontaktane tsi se8enteron, ise ak8arisasase, ise aksatsteristase. Nok iah non8enton tesakatkaton nethonahatiiere; ok eken ieiotohetston tsini totirisaiieri tsi tekkanere tsini hotiierenhaties; iahte hatiksenies nahont8istatienite, sakotitenratonhaties tohka nisennia8etserashen niate8enniserake ne iakotentenions, iahte iakaonsentsiaien naieientho. Se8atatiatakennha niha, se8aiotek non8entsia; te8anistenha non8entsia, enionksanontenseke nente8anoronk8ake, ethonihannhaon

---

\* Nene A8ENNENHAI kenha, M. DUFRESNE, alors Directeur de la Mission.

ne Rasenniio ; onsentsiokonson kati sesesak naetsionnhekon, tosa nonseronnitakon, ne ok iontonnhiaks onseronnitakon niahte iakaonsentsiaien.

Ken kaien tsi segaton : totati ne ratsihenstatsi kosa, † iah gahi te iotokenhon ; oktathoskenniase tsi tahatati, iahta tehoiatoreton, iate iakohiaton, nok iahteshoiatoretton ohnaken tsi iahtaonton nethonaiaisen. Etho ki niiasens nonsentsiaike ; iahtetsieiator-etha niah akša tateiakoiatoretton nothenon. Tenhon ki iah etho te horihoten nonsa shonsakosanen, nok oni tsinihati ; aseken ne ok rontkathos naesegatkaronniane nethonaiasen tsini segarihoten, hetsition kati ne Rasenniio, seserhek : raonha iahtesonksasis, sesennikonhriak kati ; iah ne tionkse tetitesennontons nonsentsiaike.

Ethoniioriške, ksaienokonha ! satksanonseraton sesaksekon ; ii sakiaton.

Tharonhiakanere.

JOS. MARCOUX,  
*Ptre.*

---

† Feu M. QUIBLIER, ancien Supérieur du Séminaire de Montréal.

## DEUXIEME LETTRE.

---

### SESAKOSANENS KANESATAKE.

KANAHSAKE, 16 *Janvier* 1849.

Satk8anonseraton sesak8ekon Rasenniioke.

Tsini kahasis non8a teiontatenongerontha nonk8e ne skennen takenhake, ise, K. O., tiotkon iah skennen teken ; tekanikonhrake, tekentioksake tsi sesanakere ne sahi rassens ne Rasenniiio ; rahasi nonsentsiake ne skanikonhrat akenhake ne iakorisioston, skarisions tsi iakorisioston niah skennen teken.

Ne aorisa sakeron aonsonksahtako nak8anikonhrameroni, aseken tsi ionkroris ne Kanesatakeronon, ok he niieheiot, iah othenon tetisesatonne tsini ietsitokatenni naontakarisaierike tsi sesanakere. Sahnise oni sihakenikonhratas ne Rasenniiio niaonsak8aiatonse. Tsiniot ne katerahiatak8a, ikehre : kankhere origakon, katke ienhontontate, senha kati ok tehotorarakon ne Rasenniiio nakenikonhra nethonakiere ; tiotkon saton tsi tekahontakaronte, shetenr taonsahontkaksarisi ; onen kati sakatontate ; sakehre tokenske kinon kenna rakennhas ne Rasenniiio naksaharhase. Nok nahoten aonsakiron ? Ne ki ririsanontonnis ne Sonksasenniiio tsi ksaterennaiennis, katon : nahoten, Sesenniiio, aonsakiron, iahse tehonnehre aiaksatontate, ok eken ronaterientashon, ronnehre, iah othenon taiaksatontate.

Ionehraksa ki oni, K. O. tsi tisesarisare, isesehre eniaksakseni eniaksaiena akoren akosenk. Ethose niiohniron tsi raonassenk ratitsienstatsi tsi nonni sesanakere, tsini iohniron ne rononsentsiaientons tekaniatarekon tsini kaniatares ken kaniataratatie; iah nonsenton tahakseni ne kora asakaonsentsiaksa ratisennason; iah oni tahakseni asakoksa ratitsihenstatsi. Rasatste sane ne kora; nok senha kasatste ne kaianerensera. Tehotiiena sahi, onen oieri niioserake tsinahe, ne ratiianerenseronniskaniatarati kosa, nok oni ne ratiianerenseronniskanto; nok oni ne kora kosa skaniatarati kosa, nok oni ne kora ne kanto, rongatihnirati ne ratitsienstatsi. Tiohtiake tatiteron tsinikon rononsentsiaien. Kanekhere iah etho tahotiieren, nahotirisatsenrion niah raonassenk takenhake; ronatkense raotiiatonsera okon, (sakatkense oni nii) nok iah kaneka tateiotieronnion tsi rotihni-non naonnise, nok oni rotikariakon, arekho tsi ienakere nonkse onse Kanesatake. Aksa ronneron aiakitenre, kason nithonenon ronnera aiaksarisiioste; etho kati non nisakotiraksenni, tsinon ni sesenteron nonga; nok iahte sakonagi, ne ok ne sakotiraksenni nahononnhekon; tiotkon ki raonassenk; nok oni eren aonsaiente nonkse onse, tiotkon raonassenk; aksah raonassenk onse tsinense.

Ethoni kasennoten ne raotiiatonsera, rasennare nonontiokosa; rasennare Korakosa; ratisennaronnions ne ratiianerenseronniskanto. Nahoten kati sekon tetsiotonsentsiohon ne teiakotkaksarision? Tosa, K. O. tsesateronsek, aseken onongakon ensesaiatenne, ne sahi rasen Sonksasenniio on-

sentsiake sireskse. Eh se nihorisison ne Rasenniiio tsi iah ise teseŝagenk; enŝesakseni ken taeseŝatkenni ne Sonkŝaiatison? Seŝanikonhrarak, K. O. aseken tesakoiatoraraks ne Rasenniiio ne iienhre taiakŝatkenni ne raonha. Ok taionnikonhriake nonsentsiake nahoten iahte sakosi ne Rasenniiio; iahte sonkŝasi naeteserheke ok taiakikŝa, ne ok sonkŝasi aetesahninon nothenon.

Iontons tsi ionkrori: Skaniatarati kosa sahone, iahtahonnikonhriake. Ok tiiateseŝaratietha kati, ok eken senha enŝeŝatkaronni okseŝatieren. Enkŝahrori ken tsineniagen nethonenseŝaiere? Kŝahrori niha. Nene renteron ne kento kora, ohenton ienhaiaton, enhatrori ne raonha tsini seŝarihoten, tsi iah othenon teŝeŝatahonsate tsi rohtare, nok tsi rotihtare ne ietsirionniennis, Oh kati nenseŝaiatagen? iah taietsiiatkahtio, nok enŝeŝententane. Katiken iahte iakoterientare skaniatarati kosa tsi raonaŝenk ne ratitsienstatsi? Rononha ne rontsterista noriŝa rotihniraton tsi raonaŝenk. Seŝatati tenr nisa, K. O.; teŝeŝateronŝeksi, seŝennikonhriak tsi iahtetsiseŝasi ne Rasenniiio. Tosa aonteseŝatoktase tsi hetsiseŝasi ne karonhiake aeseŝatsennonni, nenietŝisennaraksake ne ietsirionniennis. Nene seŝaiote nonŝa natateŝenniiostatŝera, tokat ne enŝeŝastonte ne kennonŝeha tenshetsiseŝaiatatironten ne Rasenniiio; tenhnon etho nenhaiere entsiseŝahreŝate tsiniiot tokenske aeseŝaksenion aeseŝatateŝenniioston, aseken ehniŝeŝanikonhroten; iahte ne ok tehaŝen ne Rasenniiio: "tosa senensko," raŝen oni: "tosa ŝaŝkanekŝek akoren akoŝenk naserheke akenensko."

Tosa, K. O. seŝariŝarako tsinahoten katon; ehni-

hakennhaon ne Rasenniio, tsi iahte sesatahonsate hetsisesaniha rohtare rotatenikonhraksaton tsinisesarihoten, nok ohnenhaiere? iah sahi tahakseni tsinahoten sesaton; ehnihonnhaon ne ratsihenstatsi kosa, ehnihonnhaon narisasakon tsini haierha; nok oni oia ahatien, eh oni nennee nenhaiere; iah se tetsi-ontsiaksarisions ne iakoiatonseraien. Tesesaiatoret nisa.

Kento Kahnasake, ratiksekon ne rotiskenhrakehte ronnerhakse aionkiion ne ratikosanens ahonatientahninonron onseronnitakon, tsini hotitent nonsa, iah othenon aksa tatehonatentson tsini sakannhes. Iahte hotiksenion ne ratikosanens; ronon kaientak noiente, tosa aionnakerako, niahtenskaientak. Saonkennhanne nakehroni ononsatokentike; oksa ok kati sahonnikonhriake; iah nonsenton ne teshonatorori: aseken ok sa ok asakotiiatonseron ne ratikosanens, enskat oni ahontientahninonra onseronnitakon.

Kerisahronkas oni n'Aksesasne, onen aniot sathatitaste ne ratikosanens naiontientahninon akoren tienakere, aseken sahonttoke tsi eso tonterako, rononsentsiosanen sane nennee. Tsionhaa katiken ne Kanesatake sesanakere ehnaesesaiere, iah se ise tesegasenk? Nok oni naesesaiatakseenioke, sekon iahte ioianere naietsiion ne rotiskenhrakehte nehahatiiere; sotsi kanoron nohnaken iahtenskaientak, ne ietsiien okonha, ietsiiatere okonha tsinense aienakereke. Tosa kati seserhek: oia nii naiaksaiere tsini ieierha ienakerenion sesatatekenha nonkse onse; sesatatiatakennha tsiniiot tsi hetsisesagi ne Rasenniio; iah se taontahongennontonse.

Sasesatatresat kati, K. O., Rasennioke niare, tenhnon hetsisesanineha. Seganiseriio naesegakahriiohake; iah kaneka taiekzeni iontaterionnienis tsini haierha; iasetosanen sakotsientani sakononk8atserasis, iasetosanen kasistake satekenat ne tsio-serat tsini haierha, ok se tahennonton niah etho tahaierane. Sesatsennonniatskonhak nisa naeserheke senha asonk8entenre ne Ra8ennio. Tosa segakenronnianion tsi sakotenranions; tosa oni segarigarako tsi oia natehaierha; kanekhere ken ehnioterisison ne ronganoronk8a, ne senha asakoiatakenha; ethose niot nonsentsiaksekon. Aksekon hetsisesanoronk8ak, ethone ok satenhaiere aksekon. Raonhaa sahi enhakzeni natsisesaiatakennha nonsentsiake ensemententane, tokat ense8anongakten, nok senha nentisesenheionsere; hetsisesanoronk8ak kati ok eken; iah se othenon tehahase ne sesa8enk, iahte iaksanensk8as ne Ra8ennio sak8a8ennenhase; ii tenhnon iakinnhese nonk8e naienensko. Enionkikenrenseronni, iahte ionk8anikonhraksens nii onk8arisake; ne ki ionk8anikonhraksatak8a tsi eniontatkaronni ne ionk8is8ens, aseken ne se ensakorisa8ase ne Ra8ennio ne sakonnhas.

Aia8en kati, segakosanens, iataonsesesaiatorete, skennen aonsesesatattonni, skanikonhrat aonsetsionni tsi nonni se8anakere, Ra8ennio atsitsegasenniioste tsi tsionnhe; ne senha aese8askennha ne tosa aese8atkaronni nense8atonnhokten. Enskat ok sahi ionk8aien natonnhetston; ne kati senha tesaterientharen naontsennonni. Enionkion8entsiakateke, enionk8a8istakateke karonhiake; enionk8anaktiiohake, iah othenon tataionk8atoktaniheke, iah onka

taionkiksa, iah oni taonsetesenheionsere ; etho kati nonksah, K. O., nionksatieratonhak, katiken toni-ore tionnhe ? Iorisentaon nensesatonnhoktane ense-sannhaten tsi nonga nisesaierha, enseserheke, tosa ethonaonkieren. Senha kati ioianere onsa ok ethonaesesaiere ; tosa segaiotats ne satehenseraksen ; akssa sesenron : onen, rakeni, ionksanikonhraientaonhatie, sasonksentenre ne Rašennio, saionksanikonhrotonhatie ; saiakatkase tsini ionksarihotenne ; aon-sesanikonrhen kati ; onen sakion nonksatonnhetston taonsasksasniene Rašennioke ; askion ne karonhiake aiakatsennonni ; iaseronhatien nongsentsiake.

Toni iotsennonniat, K. O., nethonaesesaiere ! Rinekennis kati ne Rašennio nahaterennaienhase nakesenna, naesesaiena tsinahoten katon.

Ethoniiorisake, K. O. ; akssa tonsakšanonšeraton, sešakšekon , sešaniakhon, nok ietsiien okonha.

Ii sakiaton,

Tharonhiakanere,

JOS. MAR COUX,

*Ptre.*

## TROISIEME LETTRE.

---

### RATIKOSANENS KANESATAKE.

KAHNASAKE, 12 *février* 1849.

Iahte kerhakse ok sa ok ionsaksahiatonse; tsi-niiot ne sakerharekse ne taontaskasennaseron. Nok tsinakahronke nongatsi tsini hatisennoten notiake ne kanesatakehronon, ne gatesaksterihatakse naionsakatati tsi sesenteron. Tosa, K. O. sesasaten tsi iahte ksakststenni, eh se nihakennaon ne Rasennio, naontksahtako naonsesesahaharane, ne tosa aesegatatkaronni.

Sakohrori ne kento kanesatakehronon (aiasens taionkiatatkenke) rasen: "ne aorisa iahte iaksa-  
" tontats aiakgatatsennaren ratsihenstatsine, iah se  
" teionksaterientare toni kaiatonseroten: tokat en-  
" sonksanikonrhaten ohnaken; enhenron: nehnaho-  
" ten sesatatsennaronnions." Kanoron, K. O., tsi ieiohe ne taksakenhronnis ne Rasennio sakasennenhase; iah se taesegarisatsenri ne tokenske iakini-konrhatenniheke nonkse; iaksasens nii ok eken ne kanikonrhatha. Ne sahi ne ise sesaiatonserison, korahne iesegatennieton, iah tiiaiehese tsini tsisesakenrenseronnis, tsi sesahtare, netsisesahniha; toha ki tsini honsaierhakse Sonkasennio Sitaheronon, he nitsisesaierha.

Ne kati ioterigison naonsesegarisi tsi ethonisesaieren, aseken iahtatesegaiatoreton tsi onogen

sesatsta; ne kati ok aorisa aonsaiontatsennarako tsini iakoieren tsi raton aonsesesatatsennaren. Eh se nikarihoten nonsentsiake: esennake iontatkenrenseronnihon, esennake entsierisi, esennake entsiontatresate. Nok kaiatonserake iontatkenrenseronnihon, kaiatonserake ki entsierisi; entsiontatsennaren kati tsi iah etho tetsiakonikhroten. Etho ni ionksannhas ne karisiioston, tosa nohnaken aiontonheke: iah se te shonatatresaton. Aseken iah tahatontate ne Rasenniio ne iah orisiio teken tsi tsiakotatresaton.

Ne kati aorisa, K. O., ihrere netsisesahniha: ok sa ok iaontkontakse aonsonterisaseronni ne skennen aonsonton skanikonhrat akenhake netsisesarionniennis. Iah se ehtehaiatoten netsisesaterista ne tahonganikonhraraseke; iah nonsenton tahakseni tsinahoten iakasen ne kento; sotsi iotenosent. Niiorisatsanit kosa naiontatsennanensko; teiakotentson naiontatennhoton tsi iontatennhotonksa neh naieiere. Sesatontats katiken ne sesanikonhrakon nahakseni ne ratsihenstatsi netho nahaiere? Kanekhere, K. O. ne ok onte aiontontate, neh nahoten, neh naiekseni nakaonha ethonaieiere. Kanekhere are othenon sesarisakenseraksa naesesaterigateko ne tokenske aonsesesatatresate; nok iah onte tokenske etho tesesanikonkhroten naeserheke *ne resaks nasonksasennanensko*.

Tetsisesarhoton niha, K. O. netsisesaniserasi ne Rasenniio; tsiohetsta sahi tsini tsisesaierha. Tiohtiake sihenteron, eso sahi ioserake ieshenterontakse, kanataksekon rongsanoronksakse, rongsannanoronksakse oni, aseken iah nonsenton tesakoni-

konrhatenni; akša oni ronsannhatenhon sonsasakoiatonti. Iah othenon ne raonha te tonontonhon; sahosennarakše ne ronsakosanen; ok tahennikonhriake, sahrere: Rasenniio iehaksatoris tsinonni ionkenatonnis; iahte kaien noia ne ionhronkha, tosa kati seserhek: iah ken Rasenniio tesonksaniserasi. Tokat oia ahenterontake, ahakšeni ken noia naonsahaiere tsini haierha ne raonha? Iahten, ehse nihonšannhaon ne rokosanen, nisennakšekon narisašakon; akiron oni: nisennakšekon ne kora.

Tokenske K. O. akša tešakatonharenron tiotkon ne sesarišake, nothenon natsisešaiere ne Rasenniio ne taonsesešatkakšarisi. Tosa niha tesešateronšek. Šesatatitenr nise, ietsitenr oni ne sešaniakon nok ne ietsiien okonha; tosa hetsisešarisanonšaks ne Rasenniio ne kaksirošanen aratšte natsisešanonšareke. Šesatontat niha tsini kšaierase; tosa seserhek, nene sakšaniha ronnhon tsi tesonkšaiatonnis; iah nongenton tehakenekenni nakšaiatonse; ii takennton, aseken, kšahreri sahi, tsi ikehre: Rasenniio rakenikonhrathen nakšaiatonse.

Tsinahe iegakkšathon sešanatakon noia tsaton-takonšakšenhase, sešataseiate Šasatis raotio-kšake, ethonahe senha kšanoronkša, etho nahe senha tekšaterientare naesešatsennonni. Šakenikonhraksenhon kati sakahronke tsi nahoten tešesentaksatenniton netsisešarionnienni, onošon iakotston tenhnon iahtesešatennošenton; iahte sešeron: otkon isere takeieronion, aonsakekša tsi iakorišiioston. Tesešaiatoret nisa, tokat ne Šonkšasenniio aontahotenniete ne raronhiakehronon tsi sešenteron, isešehre ken, ašonkšarišagaše tsini seša-

rihoten? iah nonsenton tatsisesarisasase, iah oni tasakorisasase ne ietsinikonhraten tsini sesaieren. Tosa kati sesateraiatak naonsesesatatresate. Sesaterennaien tsionhaason, nok etho nasesaier tsinentsisesanikonhrata ne Rasennio. Sasesarisi tsini sesaieren; sasesatatsennaren naonsesesatatsennarako, ethone onen skennen entsietsironksase; ethone sesasenk ne skarakesatha, naesesaiatarane oni; ethone taonsesesaterahneken ne Rasennio naonsatsisesentenrheke tsinenge sekon enseeseske nonsentsiake.

Onen niha, K. O., sesennikonhriak, sasesaharann, iah se skennen tsesennontonnion sesanikonhrakon tsi hetsisesakenrenseronnihon netsisesari-onniennis. Aonsatsisesanoronkse, entsionsesenhake sesanatakon nok sesanikonhrakon; aksekon satesesaier; ne tekarensaron tsiakoseronni ne iakotaksatonne; ne ensakorisasase ne Rasennio, ne ensakotentre.

Etho ok K. O., nonga naksasennaronke; satskanongeraton ne sesatatieonkon, aiasens skanikonhra aonsetsionni tsini hanonges ne Sonksaiatison.

Ii sakiaton Sose Tharonhiakanere,

MARCOUX,

*Ptre.*

## QUATRIEME LETTRE.

---

### SESAKOSANENS KANESATAKE.

KAHNASAKE, 7 mai 1849.

Arekho, ksaien okonha, taonsaksasennaronke. Ionkrorihne sane ken iosere, iakasenne, tentiesaiatonse; nok iahte sakatkahton. Kanekhere iahte sesaiena tsini ksaierase; kanekhere tisesarisare tsini sesarihoten, tsesarihoroks naksh taesesatka-ksarisi; iah se kaneka taontaien nonsentsiake naiek8eni aietsirisagase, ne ki sahonni sakeron: aksah ahontkatho ne ratikahrake.

Ken nonsa saksatenniethase tekaiatonserake, onseronni kasennontak8en, nene tekananetak8en ne korahne tkakeron ne kaiatonserak8enios, ne akoiatonsera ne iakaonsentsiaienton ne kak8as; aseken sesaterientare onen tsi ne ok iakoien ne tekananetak8en; iah kaneka teiehase ne kaiatak8eniio. Ikare oni, ne nashenhaton, ne ratiianerenseronnis rotirigahniraton tsi raona8enk ne ratitsihenstatsi ne kanesatake, rotatsennare ne kora. Iah kaneka teiakoien ne senha ioiatonserahniron. Sesatennhan kati nakonsasennahnoton, aksah aesesanikonhraiantane. Ietsinatonhas oni ne ietsinikonhrathas tsini sesarihoten; iah onte ne taonsahatiiere nenhontkatho; iahtaonsahatik8eni nahoniron: ise sesa8enk tsionkse onse; sesa8ennio kati naesesatientahninonseke. Iah ne taonsahontonheke nenhatikahenhion

ne tekaiatonserake, nonsa ieksatennietenni. Ise ki sesasen, sakion naesesatescienton, tosa nohna-ken iataonsontieronnion tsi sesanakere.

Ionnhaten naksah, K.O., tsinensesaiatasen, iah nii aksah te ksarisahestennis; saetsiatahtonte, saetsinikonhrhaten; nok sotsi ok sa ok sesatontaton. Ohenton aesarisisakon, iah etho taiasenhon, iah-taietsikenrenseronnihon ne ietsirionniennis; iahtasesaiatonserison niahte kaiatonseriio, titkahere nonogen, ne korahne iesesatennieton; ronehrakohon naksa ne kora tsini ietsiierha ne ietsirionniennis, aseken sakoienteri tsi iah othenon etho te hatiiatotens tsini sesasennoten. Totirisaieri tiotkon tsi ietsiiaasterista, etho nihotiksenion; ne ok enskat iahtahatikseni nok taesesatiesate ne raononsentsia. Ka onte nonni ieteron nonsentsiake netho naieiere. Ioristentahon ne ieiatakseniio ne entionnonton: enionnikonriake niahte ieiatakseniio, enienrheke, iah kinate sonksasi ne Ra8enniio.

Ne nii, K. O., kennhatenstaksa, tsi eniokaresate sesatonnhetston Ra8enniioke, eso sahi onen tsi iot-siiohahon tsi sesarisioston ne aorisake; ne ki satenientenstakon iahtetsisesarisa8ase ne Ra8enniio. Ratitsanis na ne Ra8enniio rongasennenhase nahonnosente, nasakotikenrenseronni; ratinonges tenhnon niatekon asakotitenranionheke; nok rononha tenhatiiatorete tsinenhatiierhake, tsi kiens ni honnehre, etho onte nihanonges ne Ra8enniio. Etho ni ionksanikonhroten, aksah iah othenon etho teiak8aiatotens tsini sesatroris sesaiatonserake, kati-ken aiak8ak8eni naiak8ahasenseke niahte senniserake, naiak8ahasake akoren akosenk?

Seſarisaneraks kosa kati, K. O., tsi ethonisesani-konhroten, takſasennotas, takſennoſentaniionnis, takſasentennis, nok ſekon kſentenre, iahte iakſanon-ſes aonſaiakſakariake. Tſi ki niſonkſannhaon Sonkſasenniio, kſahreſtiarons aonſeſeſatatregate: iakſaterennaiens natsiſeſentenre ne Raſenniio naonſatſiſeſanikonhrakſarisi, tosa iſinison naeſeſatatkaron-nionhatieſeke. Iahte tſiakonaktiio nongentsiake nonen ſakonakſaſe ne Raſenniio. Oktisakate-rientare, K. O., iaſ skennen te ſeſennontonnion ſeſanikonhrakon tſini ſeſaierenhaties; ohniiotieren kati, ok ſa ok skennen aonſeſeſatattonni, aonſeſeſa-riſaſeronni tſinateſeſaterientaſenriehon, iaſeronha-tie niaſ akſa taeſeſanikonhronnike tſini ſeſaieren, tiotkon ki aonſatſiſeſanikonhraseronni netsiſeſah-niſa tſini tſiſeſanikonhrakſaton, aſeken ethonihori-giſon ne Raſenniio, aonſaieſeronni ne iakotakſaton.

Oktiioriſakon, K. O., ſoſti aionkſaſkennhaſehe-ke nongentsiake aoriſake; tokat kennongeha ente-ſenheie; iorigentahon enteſannhaten. Kennikaia-nerenſeroten Raſenniio raoianerenſera iakoſkennhen nakaonha akonſenk, iahte kariſakſen. Nok ne iakoſ-kennhen iahte iakoſenk, iekaiſeri oni tſini iontatto-katenni tſi iahte iakoſenk, onen ne kariſakſen. Teſeſaiatoret kati nonſa: tiotokte ken tſini ietſito-katenni tſi iahte ſeſaſenk tſi nonni ſeſanakere? Heſtiſeſahreri ne kora; ariſaſakon oni rakennhaon nakſahreri; ietſirionniennis ronota: ion ne raotiia-tonſera, tſi iohniron onſe tſi raonaſenk; raſennare Nonontiiokosa, raſennare Korakosa; ratiſennare ne tehatiiatoreta ratiianerenſeronnis. Nahoten kati ſekon tetsiotongentsiohon? Tſi kati ok aiekſeni

nonkse aiiron : iahtateiossathe ne karaksa, ethone enieksemi aiiron : iahte honasenk. Nok tsi iahte sesasenk, nahoten kati aorisa aeseserheke ii aontaiaksennonton? Ka onte ni ieteron nonsentsiake naontaionnonton niahte iakosenk? Ne sahi roh-tiasenraton ne Rašennio tsi rasen : "tosa satate-senniiost nakoren akosenk."

Sesennikonhriak kati, K. O., tsi iahtahatiksemi nonša shontsterista tsi oktitotati naonnise ne ratsihenstatsikosa, iah kaneka te shenteron. Iahte ho-tiiaton tsi totati, aseken tehotiiatoreton tsi iahtaio-ianerene; akša kongaiats, ok ti tošennatakšaton tsi totati, iah akša tehonikonhraiентаon tsi nenia-senne.

Iah kina, K.O., tahatontate ne Rašennio tsini se-sanikonhroten; aseken ok eken sahi aesešakaronni. Orisii ne tokat aesešakseniatseraientake naesešatientahninonseke nonseronnitakon, akša oksaok aon-sahatihnekakaste ne sesaskenhraketetsera. Otskarat kati iahtakene noiente kenha; ok eken senha aonsaiakotensteten, tenhnon otiake ne aiakoriote, oneshon aiakoiatente. Hero! iah ken te sesanikonhraitas? Senha kati ioianere ahonsanatese-ientonhase noiente ne ietsiien okonha, ietsiiatere okonha oni tsinense.

Taksentenr kati, K. O., sasesatatregat; toša te-sesarihorok naesešatatsennaren aksekon. Tsi ki ni kšahrori onen: esennake iontatenikonhraksaton, esennake entsiontatenikonhraseronni. Kaiatonserake iontatenikonhraksaton, kaiatonserake entsiontatenikonhraseronni. Kaiatonserake kati sasesatatregat, seserhek etho ni horisison ne Rašennio.

Asennita sahi nonga ne tesanistenha Ongari. To kati ni kennitentase naesentente nonga nok tsini sennites aesegeiennentane, aonsaietsironkse. atsisesatienhase oni, nok aksah aesatonnien ne tsionnhekon. Segennitak eni nise, naesesanikonh-rahnrirate naesekseni tsina te hotongsentsioni netsisesahniha. Aksa segenron: Rakeni, onen tsionksanikonhrotonhatie ne ionkiiatahtonton nonkse. Akxa kati, RaSennio asakion nonksasenna tsi eniakgatatsennaren. Iah nongenton, K.O., te iakotatsennare, ok eken eso entsiakotehiaronhase naiontsennonni.

Nok arahonne tohkara niisennake taontaskasennageron, onen sahi eso ksaiatonni; ok ta teseatote; tsiniot iahtetsionseskani tsi ksaiatonnis. Rasennio se rakennaon iah nongenton tehakennaon netsisesahniha, ok ti honikonhriakon, ne ok ne roterennaien, rorhare naonsesegaharane.

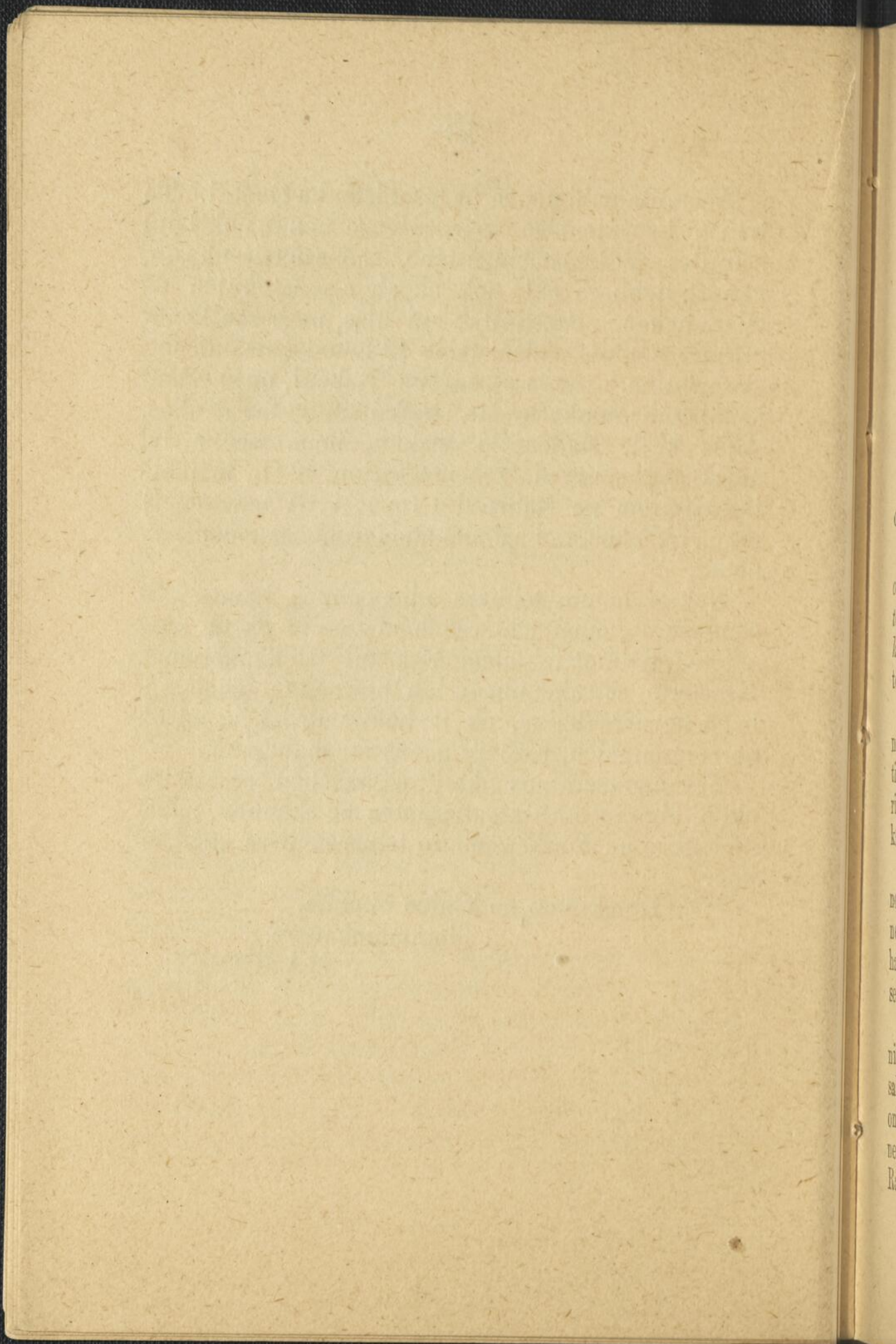
Teksanonseratons kati sesaksekon sesatienokon, aiasens aonsesataseiaten ne skennen, nahaserientiio ne Sonkasennio tsinaesegaiere sesaksekon.

Ii sakiaton ne ksaien okonha,

Tharonhiakanere,

MARCOUX,

*Ptre*



*Extrait d'une lettre de feu M. MARCOUX, aux Iroquois du Lac, du Sault et de St. Régis.*

KANESATAKEHRONON, KAHNASAKEHRONON AKSEASNERONON ONI AKOIATONSERA, ETHO KARAKSEN TSINI KASENNOTEN.

.....Tsiorisat sekon sesksasennaronk, ksaien okonha :—

Raton ne Rasenniio oiatonseratokentike : *Tosa othenon nietsier ne ionkesennenhase nonsentsiake, tosa ietsirisaksennihelk ne khennhas, aseken entekhennhe.* Tsinahe ehnithoieren ne Rasenniio, iasetosanen iakotkahton nonsentsiake tsi iahtehonogen.

Nene iakoiatonserisahannhon sahonnise ne iakonikonhrosanens nonkse, nok oni ne karo nonksati tiakoiatonnion tsini iasenserons, iasetosanen satorris tsini iakotkaronnianion niahtehongsatiiatanoronksa ne Rasenniio rongasennenhase.

Rontonnions aksekon : Ne nethoniiakorihoten nonsentsiake, iah nonsenton taiontkatako, ok eken ne eniakotensteten ; nok oni nensakoterennaienhase ne Rasenniio rošennenhase, iorisentaon tsi senha ok ensakohregate.

Eso iakoksatsehne, iakokatekse ; sahontatkonnienste nonsentsiake. Sahonsakenrenseronni ne sakorihonniennis, ohnaken iakotentaon, aseken raonha ethonihonšaiierha Iesos, othenon nahonšaiiere ne rošennenhase. Ne ki rašen oiatonseratokentike, Ratikšekonne sakašenni : *Enietsikenrenseronni*

*nonkše, ii enionkkenrenseronni; enietsiiatešei-  
ton, ii enionkšatešei-  
ton.*

Eso ienakerenionkše kennakeratserošanens, kanošanens oni, tei-  
totononhianiton iakotsokošahne,  
rohtonton ne Rašennio, iah kaneka teskaieronni  
tsi ienakerenionkše; ne iakostonton, iahtehonšati-  
noronkšakše ne sakonnhas, ronšatirišakšenniha-  
kše, nok tehonšatinonhianihekihakše.

Ken sešanakerenion tsionkšehonše, ashen nise-  
šanatake, rakennaon ne Rašennio nakšahrori,  
naonsesešatatrešate, naesešatkaše tsini ietsiierha  
ne ietsirihonniennis; iašet tesešarišaienašakon  
isešehre eniakikenrenseronniheke: etho nenseša-  
ierhake tiotkon, ok eken tentisešententaonhatie,  
nok ohnaken enšahon oni nise tsi sešanakerenion,  
akoren entsiontiatakšennioste, nok kathonte tii-  
henhien ne ietsiienokonha; aseken ok tsiniiša-  
seron tsinahe, okhe niientsiašenne tsinenše, iahse  
tateshoterišateniennis ne Rašennio, iah oni non-  
šenton tiiahorišaioha tsinenhaiere nasakotokaten  
nonkše ne iakotonkšetaksaton nonšentsiake. Ti-  
kate nenneh tsi ensakohrešate tsiciatatson nenion-  
tonnhokten.

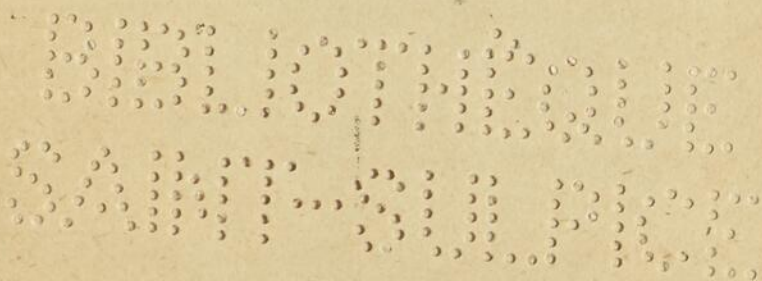
Takšentenr, kšaien okonha, šekon tohkarat nio-  
šennake aontakatati. Ne šahi oni sešakaronnis,  
toha akšekon, KANOSAON, ne naorišanerahaksera  
notkonseraksen. Ietsinosas ne kenraken niienh-  
notens, tesešatatenosas oni nise, ne kaneka ostonha  
šahontsennonni, iekanihare ietsinosas ne ietsiri-  
honnienni. Katke asakorišasase ne Rašennio  
nethoniiakorihoten, iašet išaks notkon neiatakon?  
oh sešatatitenr tsionkšeonše, ne ionšesen aesešat-

sennonni nakoren Sahontsennonni, naeseSerheke, ahakon oni nii ne Ra8enniiio nakatsennonni.

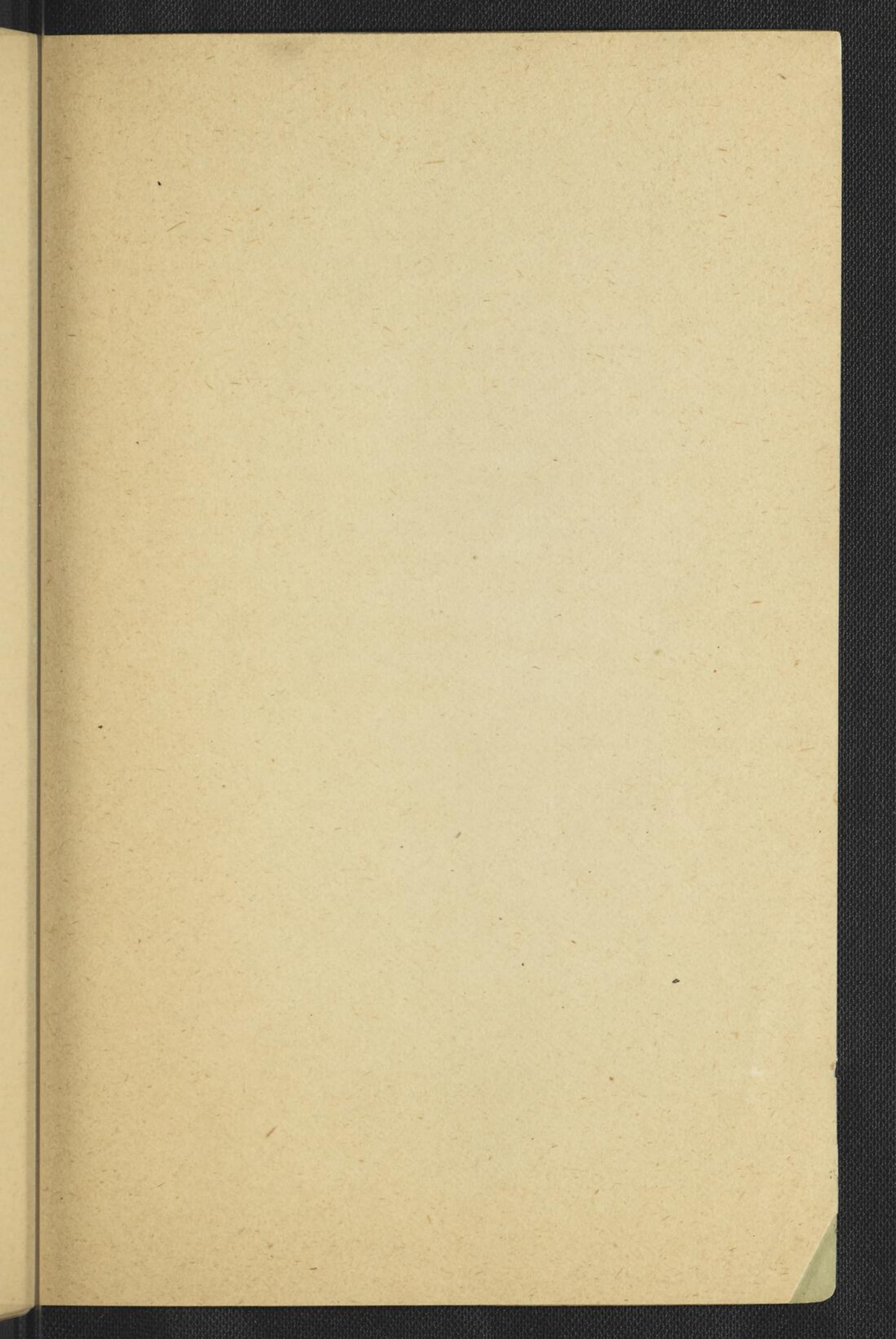
Ietsinoronk8ak ietsirihonniennis, aseken Ra8enniiio hetsise8a8i. Ken 8aktare, onen katiatisas, tokat iahte kari8es tete8atatkanere, iah kati ii tekatatiton; ne ok te8akaton8entsioni aese8atk8atako ne tsionk8ehon8e, skennen aese8ennontonnionheke non8entsiake, tsi aese8askennhaseheke ne skennen akenhake tsi se8anakere, nahatsennonni ne Ra8enniiio, naese8atsennonni oni nise se8ak8ekon.

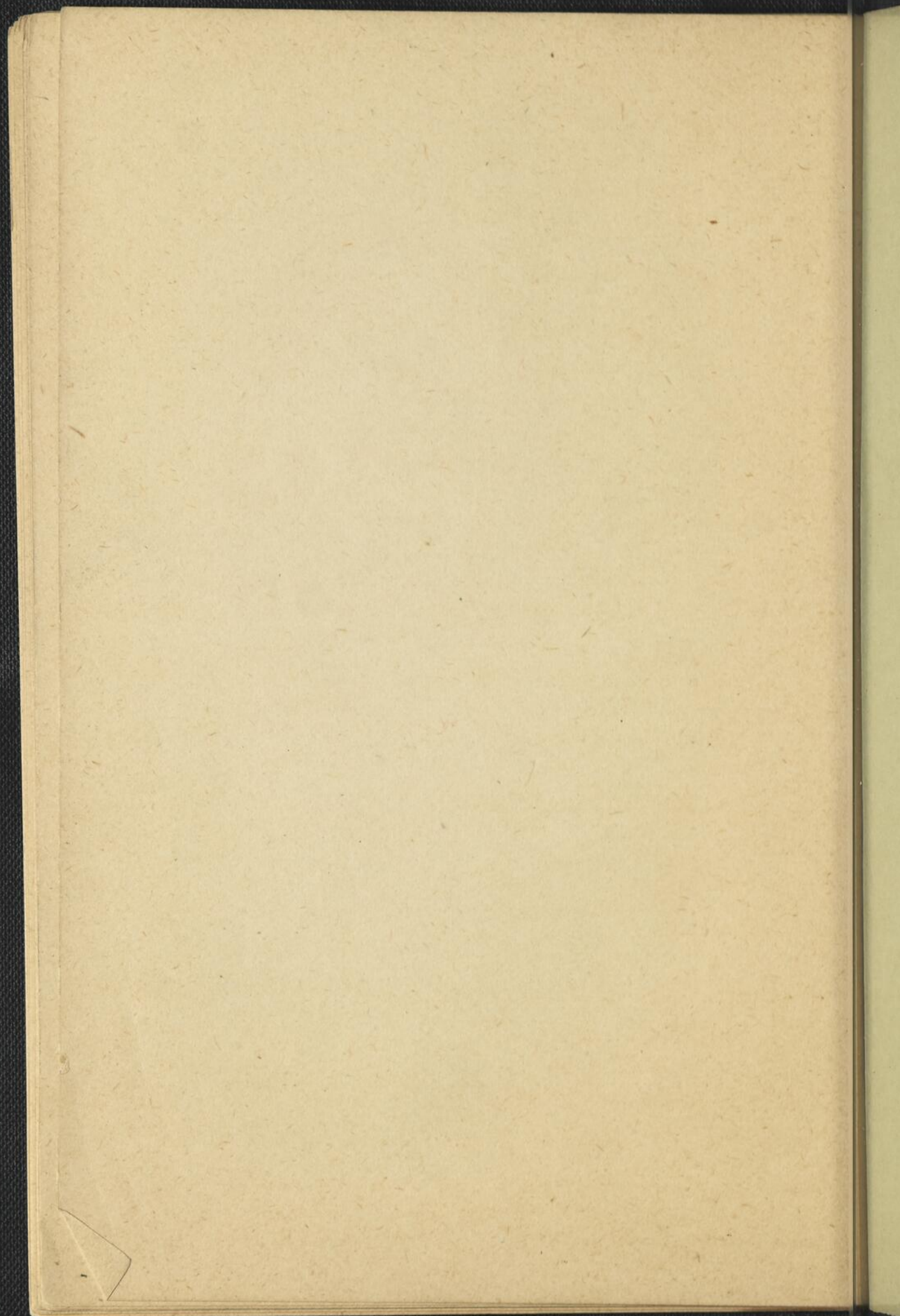
KAHNA8AKE, 15 Janvier 1852.

SOSE THARONHIAKANERE,  
JOSEPH MARCOUX,  
*Ptre.*



THE UNIVERSITY OF CHICAGO  
PRESS





Wassersp. 1841  
1842  
1843  
1844  
1845  
1846  
1847  
1848  
1849  
1850

Wassersp. 1851  
1852  
1853  
1854  
1855  
1856  
1857  
1858  
1859  
1860

Wassersp. 1861  
1862  
1863  
1864  
1865  
1866  
1867  
1868  
1869  
1870

Monique J. de la G. G. G. G.

Principal de l'École Normale

Montreal.